

Sygn. akt IV U 374/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2020 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lidia Łataś

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2020 roku w C.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy G. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania G. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 10 lutego 2020 roku Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przelicza ubezpieczonej G. M. emeryturę przyznaną w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego bez pomniejszania jej podstawy wymiaru o kwoty pobranych emerytur.

Sygn. akt IV U 374/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 lutego 2020 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił G. M. prawa do ponownego przeliczenia emerytury powszechnej od podstawy jej obliczenia niepomniejszonej o kwoty wcześniej pobranej emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy przywołał treść art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że w jego ocenie w niniejszej sprawie nie zachodzą wskazane w tym przepisie przesłanki, które uzasadniałyby zmianę decyzji z 2 września 2013 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła G. M., zarzucając że odmowa ustalenia wysokości należnej jej emerytury zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 roku, P 20/16 jest błędem organu rentowego, albowiem ogłoszenie powyższego orzeczenia jest nową okolicznością do wszczęcia postępowania przed organem rentowym. Wskazując na powyższe ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i wyliczenie emerytury przysługującej jej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego w trybie art. 114 ustawy emerytalnej, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

G. M. urodziła się (...). W dniu 30 maja 2008 roku ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, po rozpoznaniu którego organ rentowy decyzją z 24 lipca 2008 roku, nr (...) przyznał jej prawo do żądanego świadczenia, poczynając od 31 maja 2008 roku, tj. od osiągnięcia obniżonego wieku emerytalnego. Po nabyciu prawa do emerytury, ubezpieczona pobierała ją. W dniu 5 sierpnia 2013 roku odwołująca złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, po rozpoznaniu którego organ rentowy decyzją z 2 września 2013 roku, nr (...) przyznał jej prawo do żądanego świadczenia poczynając od 1 sierpnia 2013 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Obliczając wysokość emerytury ubezpieczonej organ rentowy zastosował przepis art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pomniejszył podstawę świadczenia o sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wypłata powyższego świadczenia została zawieszona, ponieważ było ono mniej korzystne od dotychczas pobieranej przez ubezpieczoną emerytury.

W dniu 8 kwietnia 2019 roku, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 roku, G. M. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego decyzją z 2 września 2013 roku. W wyniku rozpoznania powyższego wniosku organ rentowy postanowieniem z 15 kwietnia 2019 roku wznowił postępowanie w sprawie przeliczenia emerytury ubezpieczonej, a następnie decyzją z tego samego dnia odmówił uchylecia decyzji z 2 września 2019 roku i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa. Od powyższej decyzji ubezpieczona odwołała się do Sądu Okręgowego w Częstochowie, który wyrokiem z 20 listopada 2019 roku, IV U 723/19 oddalił jej odwołanie w całości (pkt 1), zaś złożony przez nią w toku postępowania sądowego wniosek o przeliczenie emerytury w trybie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. (pkt 2). W wyniku rozpoznania powyższego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję z 10 lutego 2020 roku.

(v. akt rentowe)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 roku, poz. 53 ze zm.) – dalej ustawa emerytalna, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

W myśl art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym w dacie nabycia przez odwołującą prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 roku, poz. 674, ze zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w

wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne (ust. 1b).

Wyrokiem z dnia 6 marca 2019 roku, P 20/16 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 roku, w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 roku kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle treści uzasadnienia powyższego wyroku nie ulega wątpliwości, że wprowadzenie przez ustawodawcę z dniem

1 stycznia 2013 roku do ustawy emerytalnej przepisu artykułu 25 ustęp 1b i objęcie zakresem jego zastosowania kobiet urodzonych w roku 1953 pobierających wcześniejsze emerytury nastąpiło z oczywistym wręcz naruszeniem przepisu artykułu 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którymi Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Tym samym regulacja ta od samego początku swojego istnienia była niekonstytucyjna i w ogóle nie powinna być przez organ administracyjny, w tym przypadku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, stosowana. Wynika to wprost z treści przepisu art. 8 ustęp 2 Konstytucji, zgodnie z którym jej przepisy stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej. W sytuacji zatem gdy nowo wprowadzone uregulowanie artykułu 25 ustęp 1b Ustawy emerytalnej było niezgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej organ rentowy miał obowiązek odmówić jego stosowania i z mocy artykułu 8 w związku z artykułem 2 Konstytucji stosować przy obliczaniu wysokości emerytur powszechnych urodzonych w 1953 roku kobiet pobierających wcześniejsze emerytury przepisy dotychczasowe.

Obowiązek bezpośredniego stosowania przez organ administracji publicznej przepisów Konstytucji wprost potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku

z 17 listopada 2010 roku w sprawie I OSK 17/10 w którym wskazał, że organy administracji stosownie do treści artykułu 6 k.p.a. działają na podstawie przepisów prawa, zaś artykuł 8 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że jest ona najważniejszym źródłem prawa w Rzeczypospolitej Polskiej i nakazuje stosowanie jej bezpośrednio o ile Konstytucja nie stanowi inaczej, co oznacza, że organy administracji publicznej związane są bezpośrednio Konstytucją, a w konsekwencji mają obowiązek odmówić stosowania przepisów prawa, które stoją w sprzeczności z ustawą zasadniczą.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy emerytalnej, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub

z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

W myśl art. 114 ust. 1e pkt 3 ustawy emerytalnej, uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres 3 lat.

Przepisu ust. 1e pkt 1 nie stosuje się, jeżeli w wyniku uchylenia lub zmiany decyzji z przyczyn określonych w ust. 1 osoba zainteresowana nabędzie prawo do świadczenia lub świadczenie w wyższej wysokości.

Mając na uwadze treść przywołanych powyżej przepisów, w ocenie Sądu Okręgowego nie ma na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy żadnych przeszkód do ponownego obliczenia wysokości emerytury przyznanej G. M. w związku z osiągnięciem przez nią powszechnego wieku emerytalnego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że stosując przy obliczaniu wysokości tego świadczenia niekonstytucyjny przepis artykułu 25 ustęp 1b ustawy emerytalnej, organ rentowy popełnił błąd w rozumieniu art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy emerytalnej, zaś ustalone z pominięciem tegoż przepisu świadczenie emerytalne ubezpieczonej będzie wyższe.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz przepisów powołanych w treści niniejszego uzasadnienia orzekł jak w sentencji wyroku.